

Briuselis, 2025 m. gruodžio 9 d.
(OR. en)

16638/25

JAI 1887
COPEN 414
DROIPEN 163
CATS 82
FREMP 385

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14959/25 + COR 1

Dalykas: Tarybos išvadų dėl pavyzdinių ES materialinės baudžiamosios teisės
nuostatų projektas

2025 m. gruodžio 8–9 d. posėdyje Taryba (teisingumas ir vidaus reikalai) patvirtino Tarybos išvadas dėl pavyzdinių ES materialinės baudžiamosios teisės nuostatų. Tarybos patvirtintas tekstas pateikiamas priede.

Tarybos išvados dėl pavyzdinių ES materialinės baudžiamosios teisės nuostatų

Taryba primena savo 2002 m. išvadas dėl požiūrio, taikytino bausmių derinimo srityje¹, 2009 m. išvadas dėl pavyzdinių nuostatų, kuriomis būtų vadovaujama Tarybos svarstymuose baudžiamosios teisės srityje², bei 2024 m. išvadas „ES baudžiamosios teisės ateitis: rekomendacijos dėl tolesnių veiksmų“³ ir pakartoja, kad pirmiau nurodytos išvados atspindi Tarybos poziciją šiuo klausimu.

Taryba visų pirma pabrėžia 2002 m. išvadų 3 punkto ir 2009 m. išvadų 1–10 punktų svarbą. Ji pakartoja, kad reikia užtikrinti suderinamumą ir nuoseklumą su ES *acquis*, kiek tai susiję su pasikartojančiomis nuostatomis skirtinguose ES materialinės baudžiamosios teisės aktuose, kad tokiu būdu būtų palengvintas ES nuostatų įgyvendinimas nacionalinėje teisėje ir jų aiškinimas, kartu išsaugant būtiną lankstumą. Šiame kontekste pabrėžiama gairių ir pavyzdinių nuostatų svarba siekiant palengvinti derybas dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Taryba primena, kad 2009 m. išvadose pritarta tų išvadų II priede išdėstytų pavyzdinių nuostatų rinkiniui nurodant, kad šiomis nuostatomis „*turėtų būti remiamasi ateityje Tarybai vykdant darbą, susijusį su teisėkūros iniciatyvomis, kurios gali apimti baudžiamosios teisės nuostatas*“.

Taryba pažymi, kad 2024 m. ji pradėjo procesą, kuriuo siekiama modernizuoti ir prireikus išplėsti pavyzdinių nuostatų aprėptį, atsižvelgiant į daugybę ES baudžiamosios teisės aktų, kurie buvo priimti nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo 2009 m. Šio proceso metu buvo parengtas atnaujintas pavyzdinių nuostatų rinkinys ir 2024 m. gruodžio mėn. šios nuostatos buvo pristatytos pirmininkavusios Vengrijos ataskaitoje. Kartu buvo pabrėžta, kad būsimi teisėkūros procedūra priimami teisės aktai materialinės baudžiamosios teisės srityje „*turėtų kiek įmanoma būti grindžiami šiose sutartose pavyzdinėse nuostatose išdėstytu požiūriu*“.

¹ Dok. 9141/02.

² Dok. 16542/1/09 REV 2.

³ Dok. 10984/24.

Atsižvelgdama į tai, Taryba mano, kad tikslinga patvirtinti toliau išdėstytas atnaujintas pavyzdines nuostatas. Ji pabrėžia, kad pavyzdinės nuostatos abiem teisėkūros institucijoms neturėtų būti privalomos; veikiau jos yra priemonių rinkinys, iš kurio abi teisėkūros institucijos gali pasirinkti nuostatas, kurias, jų nuomone, reikia įtraukti į teisėkūros procedūra priimamą aktą ir kuriomis bus vadovaujama Tarybos darbe, susijusiame su visais būsimais pasiūlymais dėl ES materialinės baudžiamosios teisės aktų. Jomis siekiama nustatyti standartines sutartas atitinkamų nuostatų formuluotes, kad būtų užtikrintas skirtingų teisėkūros procedūra priimamų aktų nuoseklumas, suderinamumas ir veiksmingumas. Jomis jokiu būdu nedaromas poveikis Komisijos ar abiejų teisėkūros institucijų prerogatyvoms pagal Sutartis ir nenumatoma Tarybos pozicija dėl galimo konkrečios nuostatos įtraukimo į konkretų teisėkūros procedūra priimamą aktą remiantis šiomis Tarybos išvadomis. Skliaustuose ir kursyvu pažymėtos nuostatos, kurias (Tarybos nuomone), siekiant jas įtraukti į konkretų teisėkūros procedūra priimamą aktą, reikėtų ypač tvirtai pagrįsti (atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes). Atitinkamų derybų metu taip pat turėtų būti apsvarstyta būtinybė įtraukti bet kokias papildomas nuostatas ar elementus.

Taryba prašo Europos Parlamento ir Komisijos susipažinti su pavyzdinėmis nuostatomis ir toliau palaikyti struktūrinį tarpinstitucinį dialogą, siekiant nustatyti bendras pavyzdines nuostatas.

PAVYZDINĖS ES BAUDŽIAMOSIOS TEISĖS NUOSTATOS

A. NUSIKALSTAMOS VEIKOS

Valstybės narės užtikrina, kad toliau nurodytas elgesys, jei jis yra tyčinis, būtų laikomas nusikalstama veika.

B. KURSTYMAS, PAGALBA BEI BENDRININKAVIMAS IR PASIKĖSINIMAS

1. Valstybės narės užtikrina, kad už tyčinės nusikalstamos veikos, kuriai [taikomas (i) ... straipsnis (-iai)], kurstymą, pagalbą ir bendrininkavimą ją vykdant būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.
2. Valstybės narės užtikrina, kad už pasikėsinimą įvykdyti tyčinę nusikalstamą veiką, kuriai [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

C. FIZINIAMS ASMENIMS TAIKOMOS BAUSMĖS

1. Valstybės narės užtikrina, kad fiziniam asmeniui įvykdžius nusikalstamą veiką, kuriai [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], už ją būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasomomis baudžiamosiomis sankcijomis.
2. Valstybės narės užtikrina, kad už nusikalstamas veikas, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], būtų baudžiama maksimalia ne trumpesne kaip [vienų/dvejų/penkerių/dešimties] metų laisvės atėmimo bausme.
- [3. *Valstybės narės užtikrina, kad fiziniams asmenims, įvykdžiusiems nusikalstamas veikas, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], gali būti taikomos kitos baudžiamosios arba nebaudžiamosios sankcijos ar priemonės, kurios gali apimti:*

a) *pareigą:*

i) , arba

ii) ...;

- b) *baudas, kurios yra proporcingos elgesio sunkumui;*
- c) *draudimą gauti viešąjį finansavimą, įskaitant draudimą dalyvauti konkursuose ir gauti dotacijas, koncesijas ir licencijas;*
- d) *draudimą eiti tokias pačias vadovaujamas pareigas juridiniame asmenyje, kokiomis buvo pasinaudota nusikalstamai veikai įvykdyti;*
- e) *leidimų ir įgaliojimų verstis veikla, kurią vykdant buvo padaryta atitinkama nusikalstama veika, panaikinimą.]*

D. ATSAKOMYBĖ SUNKINANČIOS /IR LENGVINANČIOS/ APLINKYBĖS

1. Atsakomybę sunkinančios aplinkybės⁴

Tiek, kiek toliau nurodytos aplinkybės nesudaro nusikalstamų veikų, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], požymių, valstybės narės užtikrina, kad nusikalstamų veikų, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], atžvilgiu viena ar daugiau iš toliau nurodytų aplinkybių pagal nacionalinę teisę būtų laikomos atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis:

a)....;

b)....

⁴ Į šias pavyzdines nuostatas taip pat įtraukiama ši pavyzdinė konstatuojamoji dalis:
„Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad bent viena iš šioje direktyvoje numatytų atsakomybę sunkinančių [ir lengvinančių] aplinkybių būtų numatyta kaip galima sunkinanti [ar lengvinanti] aplinkybė pagal taikytinas jų teisės sistemos taisykles.“

[2. *Atsakomybę lengvinančios aplinkybės*

Valstybės narės užtikrina, kad nusikalstamų veikų, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], atžvilgiu viena ar daugiau iš toliau nurodytų aplinkybių pagal nacionalinę teisę būtų laikomos atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis:

a) ...;

b) ...]

E. JURIDINIŲ ASMENŲ ATSAKOMYBĖ

1. Valstybės narės užtikrina, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už nusikalstamas veikas, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], jeigu tas nusikalstamas veikas tų juridinių asmenų naudai įvykdė vadovaujamas pareigas tame juridiniame asmenyje užimantis asmuo, veikiantis individualiai arba kaip to juridinio asmens organo narys, remdamasis bet kuriuo iš toliau nurodytų pagrindų (toliau – vadovaujantis asmuo):

a) įgaliojimais atstovauti juridiniam asmeniui;

b) įgaliojimais priimti sprendimus to juridinio asmens vardu, arba

c) įgaliojimais vykdyti juridinio asmens vidaus kontrolę.

[2. *Valstybės narės užtikrina, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už nusikalstamas veikas, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], kai dėl vadovujančio asmens vykdomos nepakankamos priežiūros ar kontrolės jam pavaldus fizinis asmuo galėjo to juridinio asmens naudai įvykdyti nusikalstamą veiką, kuriai [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)].]*

3. Juridinių asmenų atsakomybė pagal šio straipsnio 1 [arba 2] dalį neužkerta kelio pradėti baudžiamąjį procesą prieš fizinius asmenis, kurie įvykdė ar kurstė įvykdyti nusikalstamas veikas, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], arba buvo tų nusikalstamų veikų bendrininkais.

F. BAUSMĖS JURIDINIAMS ASMENIMS

1. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai juridinis asmuo yra traukiamas atsakomybėn pagal [... straipsnį], už tą nusikalstamą veiką būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasomomis baudžiamosiomis arba nebaudžiamosiomis sankcijomis ar priemonėmis.
2. Veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos baudžiamosios arba nebaudžiamosios sankcijos ar priemonės apima baudžiamąsias arba nebaudžiamąsias baudas ir gali apimti kitas baudžiamąsias arba nebaudžiamąsias sankcijas ar priemones, pavyzdžiui:
 - a) teisės į valstybės teikiamas išmokas arba pagalbą atėmimą;
 - b) draudimą gauti viešąjį finansavimą, įskaitant draudimą dalyvauti konkursuose ir gauti dotacijas bei koncesijas;
 - c) teisės verstis verslo veikla atėmimą;
 - d) leidimų ir įgaliojimų verstis veikla, kurią vykdant buvo padaryta nusikalstama veika, panaikinimą;
 - e) teisminės priežiūros skyrimą;
 - f) likvidavimą teismo sprendimu;
 - g) nusikalstamai veikai įvykdyti panaudotų įmonių uždarymą;
 - h) kai yra viešasis interesas – viso teismo sprendimo, susijusio su įvykdyta nusikalstama veika ir paskirtomis sankcijomis ar priemonėmis, arba jo dalies paskelbimą, nedarant poveikio privatumo ir asmens duomenų apsaugos taisyklėms.

[3. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai juridinis asmuo pagal E straipsnio 1 dalį traukiamas atsakomybėn už nusikalstamas veikas, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], už jas būtų baudžiama baudžiamosiomis arba nebaudžiamosiomis baudomis. Tokių baudų dydis turi būti proporcingas elgesio sunkumui ir atitinkamo juridinio asmens individualioms, finansinėms ir kitoms aplinkybėms. Valstybės narės užtikrina, kad maksimalus tokių baudų dydis būtų ne mažesnis kaip:

a) nusikalstamų veikų, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], atveju:

i) [5 %] juridinio asmens bendros pasaulinės apyvartos per finansinius metus,ėjusius prieš tuos metus, kuriais buvo įvykdyta nusikalstama veika, arba per finansinius metus,ėjusius prieš priimant sprendimą skirti baudą, arba, kitaip,

ii) suma, atitinkanti [daugiausia 40 000 000] EUR;

b) nusikalstamų veikų, kurioms taikomas [... straipsnis], atveju:

i) [1 / 3 %] juridinio asmens bendros pasaulinės apyvartos per finansinius metus,ėjusius prieš tuos metus, kuriais buvo įvykdyta nusikalstama veika, arba per finansinius metus,ėjusius prieš priimant sprendimą skirti baudą, arba, kitaip,

ii) suma, atitinkanti [8 / 24 mln.] EUR.⁵

4. Valstybės narės gali nustatyti taisykles, taikytinas tais atvejais, kai baudos sumos neįmanoma nustatyti remiantis juridinio asmens bendra pasauline apyvarta per finansinius metus,ėjusius prieš tuos metus, kuriais buvo įvykdyta nusikalstama veika, arba per finansinius metus,ėjusius prieš priimant sprendimą skirti baudą.]

⁵ Ribos turėtų būti proporcingos konkrečiame teisėkūros procedūra priimtame akte fiziniams asmenims numatytų sankcijų dydžiui ir jomis turėtų būti atsižvelgiama į alternatyvias ribas, nustatytas Direktyvoje (ES) 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis ir Direktyvoje (ES) 2024/1226 dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimus.

G. JURISDIKCIJA

1. Kiekviena valstybė nustato savo jurisdikciją dėl nusikalstamų veikų, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], jeigu:
 - a) visa nusikalstama veika arba jos dalis buvo įvykdyta jos teritorijoje;
 - b) nusikalstama veika buvo įvykdyta toje valstybėje registruotame ar su jos vėliava plaukiojančiame laive arba joje registruotame ar su jos vėliava skraidančiame orlaivyje, arba
 - c) nusikalstamą veiką padaręs asmuo yra vienas iš jos piliečių.

2. Valstybė narė praneša Komisijai, jeigu nusprendžia išplėsti savo jurisdikciją, į ją įtraukiant vieną ar daugiau nusikalstamų veikų, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)] ir kurios buvo įvykdytos ne jos teritorijoje, jeigu:
 - a) nusikalstamą veiką padariusio asmens įprastinė gyvenamoji vieta yra jos teritorijoje;
 - b) nusikalstama veika įvykdoma jos teritorijoje įsisteigusio juridinio asmens naudai;
 - c) nusikalstama veika įvykdoma prieš vieną ar daugiau iš jos piliečių ar nuolatinių gyventojų, arba

[(...)]

- [3. *Atvejais, kuriems taikomi 1 dalies [...] punktai, valstybės narės užtikrina, kad naudojimuisi jų jurisdikcija nebūtų taikoma sąlyga, kad baudžiamasis persekiojimas gali būti pradėtas tik po to, kai auka pateikia skundą nusikalstamos veikos įvykdymo vietoje arba kai kaltinimą nusikalstama veika pareiškia valstybė, kurioje ta nusikalstama veika buvo įvykdyta.]*

H. SENATIES TERMINAI⁶

1. Valstybės narės numato senaties terminą, [atitinkantį nusikalstamos veikos sunkumą ir] suteikiantį galimybę atlikti nusikalstamų veikų, kurioms taikomi [...] straipsniai, tyrimą, dėl jų vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, teismo procesą ir priimti teismo sprendimą per pakankamą laikotarpį po tų nusikalstamų veikų įvykdymo, kad su tomis nusikalstamomis veiklomis būtų galima veiksmingai kovoti.
- [2. *Senaties terminas, kuriam taikoma 1 dalis, turi būti bent [...] metai nuo nusikalstamos veikos, už kurią baudžiama maksimalia bent [...] metų laisvės atėmimo bausme, įvykdymo.*
3. *Valstybės narės numato senaties terminą, lygų bent [...] metams nuo galutinio apkaltinamojo nuosprendžio dėl nusikalstamos veikos, kuriai taikomi [...] straipsniai, priėmimo datos ir suteikiantį galimybę po to apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo užtikrinti šių bausmių vykdymą:*
 - a) *ilgesnės nei [...] laisvės atėmimo bausmės arba, kitaip,*
 - b) *laisvės atėmimo bausmės, taikytinos už nusikalstamą veiką, už kurią baudžiama maksimalia bent [...] metų laisvės atėmimo bausme.*
4. *Nukrypdamos nuo 2 ir 3 dalių, valstybės narės gali nustatyti trumpesnę nei [...] metų, bet ne trumpesnę nei [...] metų senaties terminą, su sąlyga, kad toks senaties terminas tam tikrų veiksmų atveju gali būti nutrauktas arba sustabdytas.]*

⁶ Į šias pavyzdines nuostatas taip pat įtraukiama ši pavyzdinė konstatuojamoji dalis:
„Valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl senaties terminų, kad galėtų veiksmingai kovoti su šioje direktyvoje nurodytomis nusikalstamomis veikomis, nedarant poveikio nacionalinėms taisyklėms, kuriomis nenustatomi tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir vykdymo senaties terminai.“

I. STATISTINIAI DUOMENYS

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegta sistema esamiems anonimizuotiems statistiniams duomenims apie nusikalstamas veikas, kurioms [taikomas (-i) ... straipsnis (-iai)], rinkti, rengti ir skleisti.
- [2. *Nedarant poveikio kituose Sąjungos teisės aktuose nustatytoms pareigoms teikti informaciją, valstybės narės Komisijai kasmet pateikia į 1 dalies taikymo sritį patenkančius statistinius duomenis (jei tokie duomenys turimi centriniu lygiu), kurie turi apimti bent jau esamus duomenis apie:*
 - a) *valstybių narių užregistruotų nusikalstamų veikų ir nusikalstamų veikų, dėl kurių priimtas teismo sprendimas, skaičių;*
 - b) *atmestų teismo bylų, be kita ko, atmestų dėl to, kad pasibaigė atitinkamos nusikalstamos veikos senaties terminas, skaičių;*
 - c) *baudžiamojon atsakomybėn patrauktų fizinių asmenų skaičių]*

[J. MOKYMAI

Nedarant poveikio teismų nepriklausomumui ir atsižvelgiant į teismų organizavimo skirtumus Sąjungoje, valstybės narės skatina rengti teisėjams, prokurorams, policijai ir baudžiamosiose bylose dalyvaujančių teismo ir kompetentingų institucijų darbuotojams skirtus specializuotus mokymus, susijusius su šios direktyvos tikslais ir tinkamus pagal tokių teisėjų, prokurorų, policijos ir teismo darbuotojų bei kompetentingų institucijų darbuotojų pareigas.]
